

Borostyánlevél

Balassa Boglárka

Pécsi Tudományegyetem, Művészeti Kar

Festőművész szak, III. évfolyam

Losonczy István Adjunktus

Bevezető, avagy hogyan tud egy kép viszonyulni az anyagokhoz, amelyekből létrejön?

A képalkotás során az anyaghasználat mindig befolyásolja a végeredményt: ugyanaz a koncepció teljesen más jelentéstartalmakat kaphat, ha az alapanyagok eltérőek. Hajlamosak vagyunk úgy tekinteni a matériára, mint formára, amelyet a tartalom optimális átadásra használunk. Ebben a felfogásban először megszületik a mű koncepciója, amihez aztán megfelelő anyagokat keresünk. Ezek aztán árnyalják a jelentést, sőt visszacsatolást adnak a műről az alkotónak, ami a koncepció további kibontásában nyújthat segítséget.

Érdeklődésem középpontjában ez a visszacsatolás áll, ami arra sarkalja az alkotót, hogy magából az anyagból merítsen ihletet, egy jóval belsősegebb, közvetlenebb kapcsolatot teremtve a fizikailag létező mű és annak annak alkotója között: így a mű nemcsak tárgya az alkotási folyamatnak, hanem partnere az alkotónak, akivel párbeszédben áll.

Módszerem lényege, hogy először egy érdekes, inspiráló anyagot (formát, textúrát, stb.) találjak amit hosszas és beható megfigyelésnek vethetek alá. Az elemző vizsgálódás révén születik meg a téma gondolata, melyet mintegy „kibontok” a természetes közegből. Tehát kulcsszerepet kap a természet megfigyelése.

Rétegelt lemezre készült munkáimnál például a fa rétegeltségét és a barázdák formavilágát figyeltem meg. Ezt a textúrát aztán kaparással és rajzzal is módosítottam, hogy a végeredmény egyfajta szintézis legyen a természetes és a mesterséges között. Korábbi papírmunkáimban is egy természeti motívum határozta meg a munka vázát: a pillangó szárnyának kontúrjait vettem alapul. Jelenleg elsősorban a kollázs technikájával foglalkozom, hiszen mind a felhasználható anyagok köre, mind azok alkalmazása rendkívül sokrétű, így nagy szabadságot biztosít.

Pályamunka

Pályamunkám három kép, amely háromszor száz lap. Mindhárom munka azonos elgondoláson alapszik, azonban más-más megvalósítás jellemző. A három sorozat egymásból következő bontakozott ki. Az első nagy kép elkészülése után elgondolkodtam, hogy mit érdemes a következő sorozatban megvalósítani, majd az azt követő sorozatban is.

A pályázatra szánt munkám alapgondolata a borostyánlevél analitikus megfigyelése száz képben. A munkák egyenként és nagy egészben is értelmezhetőek. Egy egységes kép létrehozására törekedtem, amelyen maga az elkészülés folyamata is lekövethető. A lapok egyfajta gondolatsort vetítenek elő.

Sorozat

Fontos számomra a sorozatban való gondolkodás, ugyanakkor a kötött témában való elmélyedés is. A téma kibontása képről-képre követhető.

Az első és utolsó darab egyfajta keretét alkotja ennek a folyamatnak. Az első képtől haladva a levél meghatározó kontúrából alakul a kép, az utolsó lapig, ahova ugyanoda visszatér. A képeknek van egy az íráshoz hasonló lehetséges olvasata (balról jobbra, fentről lefelé), amely mintegy a levél kibontásának állapotait mutatja.

A munkafolyamat is soronként haladt, egy-egy munkafázis alatt tíz kép készült el.

A munka folyamata csak részben volt megtervezett. Azt kikötöttem, hogy a képek az elkészülés sorrendjében kerüljenek egymás mellé. Ugyanakkor az elkészült mű, vagyis a száz lap összerakva mégis nyitott teret hagy a szabad asszociációnak.

A három munka közti kapcsolatról

A három munka egymásra épülő gondolatsort vetít elő. Az első műre csapongóbb gesztusok megnyilvánulásai jellemzők. Fontos momentuma a szabad asszociációk képi leképezése. Második sorozat elkészülésénél egyfajta letisztultságra törekedtem. Csapongó gesztusok helyett higgadtabb egytónusú rend létrehozására törekedtem. A munkán belül kialakult ritmusok nagyobb szerepet kaptak. A Harmadik sorozat a második pontosított változata. Tudatosan ügyeltem a képen létrejövő ritmusok alakulására. Visszatérő motívumokat tudatosabban használtam, aszerint alakítva a kép kompozícióját.

Gesztus

Az egyes lapok (borostyánlevelek) sajátos belső ritmusok, összecsengések, alkalmi gesztusok lecsapódásai. Belső gesztus alatt az intuitív folyamatok képi leképezését értem.(a kép mozgásának ábrázolása). E gesztusok az adott pillanatnyi benyomást rögzítik levél formájában. A levél, mint természeti forma követendő példa volt számomra. A természet meg nem kérdőjelezhető egysége inspirált. A képen belül egyfajta belső rend harmonikus egységének létrehozására törekedtem. A kép organikus alakulása során visszatérő motívumok jelentek meg a lapok között, ezáltal alakítva a kép ritmusát és a mű súlypontjait.

Színhasználat

Előre meghatározott színeket használtam, arany-ezüst színskála szerint szelektáltam. Egyfajta kontrollt jelentett számomra, hogy nem használok tiszta színeket. Színhasználatban az alap színéhez igazodtam. Tört színek alkalmazása, az alapsíkjától alig elkülönülő anyag jellemző a munkán, szemben az alapból kiemelkedő hangsúlyokkal. Visszafogott kis tónuskülönbségeket áttetszőség kérdését boncolgattam. Transzparens anyagokat használtam, amelyek fedik egymást, feloldódnak a papír felületében. Szemben az arany és ezüst hangsúlyokkal. E két véglet ellensúlyozzák, kiegyenlítik egymást mennyiségi azonosságukkal. A változó fényviszonyok befolyásolják a mű értelmezését. Az anyag a fény által válik láthatóvá, érzékeny környezete változásaira.

Anyaghasználat

A munka során felhasznált anyagok is döntően befolyásolták a mű alakulását. Magához a hordozó felülethez hangoltam a színeket és a tónusbeli különbségeket. A hordozó anyag a papír, amit tölgy fapáccal bepácoltam, ezáltal létrejött felület a vászonra emlékeztetett. A vászon tónusához igazítottam a felhasznált anyagokat, amelyek részben találtak, részben általam létrehozottak voltak. Saját személyes környezetemben megtalálható anyagok, mint műanyag, teafű, zsebkendő, utcán talált papírok, műteremben használt anyagok, kréta, filc, ceruza, szén. Természetben megtalálható anyagok, mint levél ágdarabok. Olyan elemek, amelyek természetes és mesterséges környezetben fellelhetők voltak. Az anyagok nyersen illetve szervesen épültek be a kollázsba, ezáltal meghatározva a levelet és anyagát illetve, a művet és anyagait.

Zárszó: Oldódás

A borostyánlevél mint konkrét ábrázolás feloldódik a műben. Egyfajta emlékképként körvonalazódik, emlékeztet a valós képre. Az oldódás ugyanakkor szimbolikus is, hiszen a bevezetőben vázolt megközelítés alapján igyekszem a határokat elmosni a természetes és mesterséges, az anyag és a koncepció, az inspiráció és az alkotási folyamat között.

Úgy gondolom, hogy az organikus szemlélet lehetőség a művészet megújulása számára, mert általa egyértelműen kifejezhető a természeti és az emberi világ kölcsönös függőségi helyzete. Ugyanakkor a természet, mint harmónia tematizálása egyfajta meditációs élményt, egységérzetet adhat. Ahogyan Weöres Sándor fogalmaz a Teljesség felében:

Oldani vágyom és oldódni vágyom.

Üdvözíteni vágyom és üdvözülni vágyom.

Nemzeni vágyom és megfoganni vágyom.

Dalolni vágyom és dallá válni vágyom.

Mind táncoljatok!

Ékesíteni vágyom és ékeskedni vágyom.

Lámpád vagyok, ha látsz engem.

Ajtód vagyok, ha zörgetsz rajtam.

Ki látod, mit teszek, hallgasd el a munkám.